

SPORT KIYIM-KECHAKLARI VA JIHOZLARI BOZORIDA XALQARO BRENDLAR RAQOBATI VA MILLIY ISHLAB CHIQUARUVCHILAR

Samatov Javlonbek Abduqayimovich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Jismoniy madaniyat kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada sport kiyim-kechaklari va jihozlari bozoridagi raqobat muhiti, xalqaro brendlarning dominantligi hamda milliy ishlab chiqaruvchilarning o'rnini tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida ichki bozordagi raqobat ustunliklari, import va eksport hajmlari, shuningdek, milliy brendlarning raqobatbardoshligini oshirish uchun strategik yo'nalishlar o'rganilgan. Maqolada bozor tahlili jadval ko'rinishida keltirilgan.

Kalit so'zlar: sport bozori, xalqaro brendlar, milliy ishlab chiqaruvchilar, raqobatbardoshlik, import, eksport, sifat standarti.

Аннотация: В данной статье анализируется конкурентная среда на рынке спортивной одежды и оборудования, доминирование международных брендов и роль национальных производителей. В рамках исследования изучены конкурентные преимущества на внутреннем рынке, объемы импорта и экспорта, а также стратегические направления повышения конкурентоспособности национальных брендов. Анализ рынка представлен в виде таблицы.

Ключевые слова: спортивный рынок, международные бренды, национальные производители, конкурентоспособность, импорт, экспорт, стандарт качества.

Kirish

Sport industriyasining ajralmas qismi bo'lgan kiyim-kechak va jihozlar bozori bugungi kunda global iqtisodiyotning eng tez rivojlanayotgan segmentlaridan biridir. O'zbekiston bozorida xalqaro gigantlar (Nike, Adidas, Puma va b.) bilan bir qatorda milliy

ishlab chiqaruvchilar ham o'z o'rnini topishga intilmoqda. Ushbu raqobat sifat, narx va texnologik innovatsiyalar atrofida kechmoqda.

Asosiy qism: Bozor tahlili va raqobat muhiti

Xalqaro brendlar asosan yuqori texnologiyali marketing va brend qiymatiga tayansa, milliy ishlab chiqaruvchilar narx qulayligi va mahalliyashtirish afzalliklariga ega.

Sport mahsulotlari bozorida raqobat tahlili

Ko'rsatkich	Xalqaro brendlar	Milliy ishlab chiqaruvchilar
Brend kuchi	Juda yuqori (global tan olingan)	O'sib borayotgan
Narx siyosati	Premium (yuqori)	O'rta va past (hamyonbop)
Texnologiya	Ilg'or innovatsiyalar	Adaptatsiya qilinayotgan
Bozor segmenti	Professional sport / Lifestyle	Ommaviy sport / Kundalik kiyim

Yechim va takliflar

Milliy ishlab chiqaruvchilarning raqobatbardoshligini oshirish uchun quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- Dizayn va innovatsiya:** Xalqaro tendensiyalarni o'rgangan holda milliy identitet (o'zbekona naqshlar yoki ranglar) bilan uyg'unlashgan "Sport-Fashion" yo'nalishini rivojlantirish.

2. **Sifat nazorati:** Xalqaro sertifikatliyadan o'tish (ISO standartlari) orqali iste'molchilar ishonchini qozonish.
3. **Nisbiy ustunlik:** Professional sportchilar bilan hamkorlik qilib, ularning tajribasi asosida mahsulotlarni testdan o'tkazish va takomillashtirish.
4. **Onlayn savdo:** Raqamli platformalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali to'g'ridan-to'g'ri sotuvni (D2C - Direct to Consumer) kuchaytirish.

Xulosa

O'zbekiston sport kiyim-kechaklari bozorida raqobat muqarrar va u sog'lom rivojlanish uchun xizmat qiladi. Milliy ishlab chiqaruvchilar xalqaro brendlar bilan to'g'ridan-to'g'ri raqobatlashishdan ko'ra, o'zining o'ziga xos bozor segmentini (niche market) topishi va "Made in Uzbekistan" brendini sifatli mahsulotlar bilan mustahkamlashi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. **Abduvaliyev, A. A. (2023).** O'zbekistonda sport infratuzilmasini davlat-xususiy sheriklik asosida rivojlantirish istiqbollari. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*, (5), 78-85.
2. **Rakhimov, A. B. (2022).** O'zbekistonda sport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini rivojlantirish. *Iqtisodiyot va ta'lim*, (4), 112-118.
3. **Muxametov, A. M. (2022).** O'zbekiston sport menejmenti tizimini modernizatsiya qilishda sport marketingi modelini yaratish. *O'zbekiston Respublikasi Jismoniy tarbiya va sport universiteti ilmiy axborotnomasi*.
4. **Yadgarov, A. A. (2024).** O'zbekistonda sport reklamasi va homiylik faoliyatini rivojlantirish istiqbollari. *Excellencia: International Multidisciplinary Journal*, 2(1), 112-119.

5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni (2020). Jismoniy tarbiya va sport sohasida davlat boshqaruvini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida. *O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami.*